

Информационна бележка

Основни развития относно следващата Многогодишна финансова рамка (МФР) и ролята на местните и регионалните власти

На 12 февруари 2025 г. Европейската комисия публикува своето съобщение относно следващата Многогодишна финансова рамка (МФР), в което се определя пътната карта за финансовите приоритети на ЕС за периода 2028–2034 г. Документът очертава ключови области на фокус, включително сигурността, просперитета и устойчивото развитие на ЕС, и подчертава необходимостта да се работи за по-опростен, по-въздействащ и по-гъвкав бюджет. В представеният по-долу материал са синтезирани част от по-важните елементи, засягащи местните и регионалните власти в ЕС (МРВ).

1. МФР след 2027 г.: Предложен нов подход, включително единни национални планове

Комисията предлага всяка държава членка да представи всеобхватен план, описващ подробно ключовите реформи и инвестиции. Основната цел на единния национален план е да консолидира и опрости националните стратегии и разпределението на средствата в една кохерентна рамка, което да улесни достъпа на държавите членки до фондовете на ЕС. Значителен акцент в тези планове ще бъде подкрепата за малките и средни предприятия (МСП). Докато съобщението на ЕК изисква тези планове да бъдат написани и изпълнени в сътрудничество с регионалните и местни власти, сегашната структура предполага, че МРВ ще имат ограничено влияние върху националните приоритети и по-малко автономия при определяне на собствените си приоритети и цели. Следователно, това може сериозно да застраши способността на МРВ да оформят решенията си за разходите и да осигурят финансиране за проекти за местно развитие.

2. Дългът, произтичащ от NextGenerationEU

Заслужава да се отбележи също, че 20% от новата МФР ще бъдат алокирана за покриване на поетият дълг за финансирането на инструмента NextGenerationEU. Това разпределение на финансирането може да намали цялостната налична гъвкавост за други приоритети, включително тези, които са свързани с МРВ.

3. Фонд за конкурентоспособност на ЕС

Съществена промяна е създаването на Фонда за конкурентоспособност на ЕС, който ще консолидира всички програми за директно финансиране в един голям пакет. Съгласно предложението на Комисията, потвърдено наскоро и от служители на ГД „Бюджет“, новият Фонд за конкурентоспособност вече няма да бъде структуриран около програми като например Програмата

за научни изследвания и иновации, а по-скоро около приоритетни области. Ще бъдат обявени конкретни покани под всеки приоритет. Въпреки че тази промяна има за цел да осигури повече гъвкавост, позицията на ЕК показва, че фокусът остава силно върху частния сектор, оставяйки много ограничени възможности за адресирането на нуждите на местните и регионалните власти и предоставяйки още по-малко критерии за допустимост за общините и регионите.

4. Външна дейност

Формирането на дългосрочният бюджет започват във време на нарастващи предизвикателства пред многостранната система, с нарастващи опасения относно способността на ЕС да остане надежден глобален партньор под натиска от страна на САЩ, Китай и Русия. Тъй като ресурсите за международно сътрудничество стават все по-оскъдни, особено със спирането на USAID, има пренасочване към разходите за сигурност и отбрана, като частният сектор се разглежда като ключов за преодоляване на недостига на финансиране от 4 трилиона долара в развиващите се страни. Европейската комисия подчерта значението на частния сектор за сътрудничеството за развитие, като формулира подхода си като нова „икономическа външна политика“ в рамките на инициативата Global Gateway. Местните власти могат да бъдат стратегически актив в насърчаването на европейския подход, основан на ценности чрез тази инициатива, особено в нестабилни държави, където те често са единственият функциониращ държавен апарат. МРВ са от решаващо значение за местното икономическо развитие, инфраструктурни инвестиции и предоставяне на обществени услуги, които могат да подкрепят водещите проекти на Global Gateway. Следващата МФР представя както рискове, така и възможности за местните власти в сферата на децентрализираното сътрудничество. Ако се възстанови бюджетен ред за целта, европейските местни власти биха могли да играят ключова роля в изпълнението на инвестициите на ЕС, като същевременно действат като законни посредници в нестабилен контекст. PLATFORMA-CEMR ще си сътрудничи с партньори от гражданското общество и институциите на ЕС, за да осигури непрекъснатата ангажираност на местните власти в политиките на ЕС за външна дейност.

5. Усилия за лобиране и възможности за местните власти

Като се има предвид централния фокус върху МСП, от решаващо значение е да се застъпваме за възможности за финансиране, които изрично подкрепят приоритетите на местните и регионални власти, като развитие на инфраструктурата, политиката на сближаване и действия в областта на климата на местно ниво. Достъпът до Фонда за конкурентоспособност трябва да бъде предефиниран, за да се гарантира, че МРВ могат ефективно да се възползват от тези ресурси. Това включва настояване за включване на ясни и достъпни критерии за участие на МРВ, което им позволява директно да се ангажират с възможности за финансиране, които са в съответствие с техните цели за развитие. СЕОР ще работи в тясно сътрудничество с Local Alliance¹, за да разшири усилия за лобиране, съсредоточавайки се върху необходимостта от интегриране на многостепенното управление като основен принцип в рамките на МФР. Това е от съществено значение, за да се гарантира, че МРВ няма да бъдат изоставени в процеса на финансиране. Ние също така ще се застъпим за действията в областта на климата, които трябва да бъдат разглеждани

¹ Осем водещи мрежи от европейски градове и региони – ACR+, CEMR, Climate Alliance, Energy Cities, Eurocities, FEDARENE, ICLEI Europe и POLIS – се обединиха, за да формират Local Alliance

като ключов приоритет, като се има предвид неотложността на справянето с екологичните предизвикателства на местно и регионално ниво.

6. Развитие в рамките на Европейския парламент (ЕП)

В отговор на съобщението на Комисията, Европейският парламент (ЕП) инициира собствен доклад относно МФР. СЕОР, заедно с други членове на Local Alliance, внесоха предложения за изменения в проектодоклада на ЕП. Като цяло версията на ЕП е по-благоприятна за интересите на МРВ, като подчертава необходимостта от многостепенно управление и изменението на климата като приоритетни области. Това е значително подобрение и ние сме оптимисти, че тези изменения ще повлияят на окончателната рамка.

7. Процес на консултация и последващи стъпки

Европейската комисия откри обществена консултация относно новата МФР, която ще приключи на 7 май 2025 г. Това представлява важна възможност за местните и регионални власти да предоставят официално принос и да подчертаят необходимостта от по-голям достъп до финансиране от ЕС за териториално развитие. Официалното предложение за МФР се очаква да бъде публикувано през юли 2025 г., като в този момент ще трябва да увеличим усилията си, за да гарантираме, че приоритетите на МРВ са ясно отразени в окончателния документ. Междувременно Съветът на европейските общини и региони и Local Alliance ще продължат да си сътрудничат за изработване на съвместно писмо и комуникационна кампания, за да подчертаят допълнително необходимостта от включване на МРВ в МФР, и да гарантират, че потребностите от местно развитие са адекватно разгледани във финансовата рамка. Настоятелно насърчаваме всички членове на Съвета на европейските общини и региони да участват активно в процеса на консултация и да помогнат в застъпването и изграждането на по-приобщаваща МФР, която е в по-добро съответствие с приоритетите на нашите територии.